

Gál István László

**A pénzmosás elleni küzdelem közgazdasági és
büntetőjogi kérdései**

PhD értekezés tézisei

Témavezető: **Prof. Dr. Tóth Mihály**
egyetemi tanár, tanszékvezető
PTE-ÁJK Büntetőjogi Tanszék

Pécs

2005

1. A kutatási téma előzményeinek rövid összefoglalása

1. A pénzmosás napjainkra *az egyik legjövödelmezőbb és legnagyobb szabású üzletté vált a világon*. Az IMF szerint a pénzmosás volumene a Föld összes országa egyesített GDP-jének 2-5%-át teszi ki. Ez konkrét pénzösszegre lefordítva legalább 590-1.500 milliárd amerikai dollárt jelent évente (MOULETTE, 2000.). Ezt az összeget John Walker a Globális pénzmosási áramlatok modellezéséről szóló munkájában már évi 2850 milliárd dollárra becsüli (LILLEY, 2001.). A Pénzügyi Akciócsoport (FATF) becslései szerint az évente tisztára mosott „piszkos pénz” nagysága megegyezik Spanyolország gazdaságának teljes éves kibocsátásával, ami szintén aláhúzza a veszély nagyságát (JOHNSON, 2001.).

A bűnelkövetők azonban *már évezredekkel ezelőtt kidolgozták és alkalmazzák* a bűncselekmények elkövetéséből származó anyagi javak elrejtésének, leplezésének, konvertálásának, azaz „tisztára mosásának” módszereit. Maga a „pénzmosás” (money laundering) kifejezés ennek ellenére egy amerikai újságban jelent meg először az *ezerkilencszázhetvenes évek elején*, az ismert Watergate botrányval kapcsolatban. Az első bíróság, amely büntető ügyben a pénzmosás kifejezést használta, szintén egy *amerikai bíróság volt 1976-ban* (és ugyanebben az országban vált önálló bűncselekménnyé is, 1986-ban.) Összehasonlításképpen: az Amerikai Egyesült Államokban ugyanebben az évtizedben még további két bírósági döntésben olvasható a „pénzmosás” kifejezés, a nyolcvanas években 213, a kilencvenes években viszont már 3643 döntésben találkozhatunk vele (LEVY, 2003.).

2. A témakör iránti *szakmai érdeklődés* nemzetközi tekintetben az elmúlt harminc évben töretlenül erősödött. A publikációk száma folyamatosan növekszik, a jogalkotási folyamat nemzetközi és nemzeti szinten is újabb és újabb eredményeket produkál, nem kevés többletfeladatot adva a jogalkalmazóknak, valamint újabb és újabb kutatási témát kínálva az elméleti szakembereknek. Angolszász és német nyelvterületen könyvtárnyi irodalma van a pénzmosás kérdéskörével valamilyen (közgazdasági vagy jogi, ritkábban mindkettő) aspektusból foglalkozó monografikus munkáknak és szakmai tanulmányoknak, szócikkeknek. A kutatási téma

„népszerűsége” azonban nem várt ütemben növekedett tovább a 2001. szeptember 11.-i terrortámadásokat követő időszakban. Körvonalazódni látszik az a koncepció, amely *a pénzmosást és a terrorizmus finanszírozását együtt kezelendő problémakörnek* tekinti. A két jelenség – a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása – egyre szorosabb összekapcsolódását az a tény is alátámasztja, hogy 2001 szeptembere után a terrorizmus ellen történő első hivatalos lépés pénzügyi lépés volt: a támadás után két hét sem telt el, mikor Bush elnök aláírta a gyanúsított egyének és szervezetek amerikai eszközeinek befagyasztásáról szóló végrehajtási utasítást (MASCANDARO, 2004.).

3. Hazánkban tavaly „ünnepeltük” a pénzmosás tényállása Büntető törvénykönyvünkbe iktatásának *tizedik évfordulóját*, a Pécsset (a PTE-ÁJK Büntetőjogi Tanszéke által) megrendezett „A pénzmosás elleni küzdelem aktuális kérdései” című konferencián. A volt KGST országok közül Magyarország tett eleget először a vállalt nemzetközi kötelezettségeinek, így *1994 óta a magyar büntetőjogban is megtalálható* ez a tényállás. A bűnügyi statisztika adatai szerint ma már hazánkban is kezd fantomtényállásból élő, működő büntetőjogi normává válni mind a pénzmosás, mind pedig a pénzmosással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztása. (Ezt a megállapításunkat a hivatalos bűnügyi statisztikán kívül az elmúlt két évben nagyobb sajtóvisszhangot kapott pénzmosási ügyek is aláhúzzák.) Ennek ellenére – holott számos kiváló tanulmány született már a témában – monografikus feldolgozással a szerző által 2004 tavaszán megjelentetett munkán kívül a hazai szakirodalomban nem találkozhatunk.

4. A kutatás *célkitűzése* a pénzmosás mint *büntetőjogi és gazdasági jelenség komplex* (közgazdasági és jogi szempontokat egyaránt figyelembe vevő) *vizsgálata*, az ellene folytatott küzdelem eddigi eredményeinek összefoglalása, a hazai szabályozási környezet elemzése, és továbbfejlesztési lehetőségeinek a felvázolása.

2. Az értekezés elkészítésében alkalmazott módszerek

1. Az értekezés két tudományterület határán elhelyezkedő témaköre nagymértékben meghatározta (szinte determinálta) az elkészítés során alkalmazott módszereket is, hiszen a vizsgált témakör bemutatása és elemzése kapcsán elméleti közgazdasági és büntetőjogi kérdéseket együtt, sokszor egymásba fonódva kellett vizsgálni.

2. A közgazdasági kérdéskörök feldolgozásához a hazai és az idegen nyelvű szakirodalomból azokat a munkákat használtam fel, amelyek az elméleti közgazdaságtan főként pénzülméleti és általános makroökonómiai témaköreit tárgyalják. A vonatkozó büntetőjogi szakirodalomból a fellelhető magyar nyelvű tanulmányokat, valamint a szerteágazó, angol és német nyelvterületről származó külföldi forrásmunkák közül a legfrissebb, főként az elmúlt két-három évben született monográfiákat és szócikkeit vettem alapul. Ebben az elméleti kutatómunkában nagyon sokat segített a PSZÁF által nyújtott szakmai (és anyagi) támogatás.

3. Az internetes forrásmunkák egy ilyen dinamikusan változó kutatási terület vizsgálata során nem mellőzhetők. Nagyon ügyeltem viszont arra, hogy a kutatás során csakis ellenőrzött, megbízható oldalakon (így különösen a pénzmosás megelőzésével és megakadályozásával foglalkozó szervezetek hivatalos honlapjain) található dokumentumokra támaszkodjam.

4. Az értekezés alapjául szolgáló kézirat több mint egy év kutatómunka után, 2003 novemberében készült el. Az első változat megírása után konzultáltam a témával foglalkozó elméleti és gyakorlati szakemberekkel, a kéziratot átnézték a PSZÁF, az ORFK Pénzmosási Osztálya szakemberei, valamint olyan bírúk is, akik hoztak már ítéletet pénzmosási ügyben. Gyakorlati tapasztalataikat, értékes tanácsaikat figyelembe véve az anyagot bővíttem és (részben) átdolgoztam. Emellett a fellelhető hazai jogesetek és néhány nagyobb hazai bank pénzmosás megelőzési gyakorlatának tanulmányozásával bővíttem a témával kapcsolatos ismereteimet, az így szerzett tapasztalatokat a kéziratba beépítve született meg „A pénzmosás” című monográfiám. A munka megjelenése óta folyamatosan gyűjtöttem a legfrissebb

külföldi és hazai szakirodalmat, konzultáltam a pénzügyintézeti rendszer, a PSZÁF és az igazságszolgáltatás szakembereivel, így a tavaly megjelent monográfia jelentős kibővítése és átdolgozása után készült el a jelen disszertáció.

3. Az új tudományos eredmények összefoglalása

3. 1. A pénzmosás fogalma és gazdasági hatásmechanizmusa

1. A pénzmosás fogalmának meghatározásakor abból indultunk ki, hogy ez az illegális gazdasági tevékenység egyfajta szolgáltatásnak is tekinthető. A szolgáltatást általános értelemben nem fizikai természetű problémamegoldásként (VERES, 2001.), azaz olyan tevékenységként definiáljuk, amelyre az elméleti közgazdaságtan által kimunkált keresleti és kínálati törvényszerűségek ugyanúgy érvényesek, mint a legális gazdasági szférában. A pénzmosás tehát olyan illegális, rendszerint a gazdasági szférában megvalósuló szolgáltatás, amely valamilyen (egy korábbi bűncselekményből származó) „piszkos” pénzt látszólag legális forrásból származó pénzzé konvertál. A műveletek célja *nem profitrealizálás, hanem pusztán a pénz illegális eredetének felismerhetetlenné tétele*, ezért ez a tevékenység jellemzően kisebb-nagyobb veszteséget eredményez, mégpedig akár hosszabb távon is. Fontos hangsúlyozni, hogy a pénzmosás részmozzanatait alkotó egyes műveletek önmagukban szinte mindig legálisak, a *műveletsorozat egésze* viszont az *eredetleplezési célzat* miatt illegális.

2. A pénzmosásnak ugyanúgy létezik saját piaca, mint a legális gazdasági szolgáltatásoknak. Ez olyan konspiratív, illegális piac, ahol a normális gazdasági kockázati tényezők mellett egy további kockázati faktor is megjelenik: a büntetőjogi kockázat. A keresleti és kínálati oldalt egy hagyományos közgazdasági elemzési eszköz, a Marshall-kereszt segítségével vizsgáltuk.

3. A pénzmosás gazdasági hatásmechanizmusainak bemutatása kapcsán utaltunk arra, hogy előfordulhat, az illegális forrásból származó jövedelmek tisztára mosása olyan méreteket kezd öltetni egy nemzetgazdaságban, amely már a legális üzleti szférában is érzékelhetővé válik. A pénzmosodák, miközben látszólag legális gazdasági tevékenységet folytatnak, az általuk értékesített javakat és szolgáltatásokat a piaci árnál alacsonyabb áron is hajlandók vételre felkínálni, ugyanakkor vevőként megéri nekik magasabb áron is vásárolni.

A pénzmosás lehetséges társadalmi és politikai költségei – főként ha felderítetlenül marad vagy nem foglalkoznak vele kellő komolysággal – nagyon súlyosak. A szervezett bűnözés beszivároghat a pénzügyi intézményekbe; a befektetéseken keresztül megszerezheti az ellenőrzést jelentős gazdasági szektorok felett, megvesztegetve vezető tisztségviselőket és politikusokat; a megszerzett politikai és gazdasági befolyása gyengítheti a szociális hálót, a kollektív etikai normákat, és végső soron a társadalom demokratikus intézményrendszerét is. Legalapvetőbb formájában a pénzmosás szétválaszthatatlanul kapcsolódik ahhoz az alaptevékenységhez, ami azt kiváltja, és végső soron „pozitív feedback” mechanizmusként serkenti a kriminális tevékenységek folytatását is.

4. A közgazdasági összefüggések bemutatása után, de még a pénzmosás büntetőjogi fogalmának a meghatározása előtt vázlatosan áttekintettük a pénzmosás tágabb és szűkebb gazdasági környezetét is, azaz a pénzmosó paradicsomokat és a pénzügyi közvetítés mechanizmusát, röviden érintve továbbá azt a háttérrel is, amelybe szinte minden pénzmosási tevékenység beágyazódik, vagyis a szervezett bűnözés jelenségét.

5. A *pénzmosás* kifejezés a fáma szerint Al Caponétól ered, aki Chicago-szerte működtetett pénzbedobós, önkiszolgálós mosodákat, ezek segítségével álcázva a szerencsejátékokból, a prostitúcióból és a szesztilalmi törvények megsértéséből származó jövedelmét (ROBINSON, 1996.). Ez a szellemes történet persze nem igaz, bár az 1920-as években gyakran előfordult, hogy a bűnözők nagy készpénzforgalmú vállalkozásokat vettek át. Van egy olyan – szintén nem igazolható – elmélet is, hogy a pénzmosás kifejezés valójában nem is Al Capone mosodáiból, hanem a kábítószer-kereskedők által használt argóból ered, ők nevezték „mosás”-nak azt a

tevékenységet, amikor a „piszkos pénzüket” legális forrásból származónak tüntették fel.

A pénzmosás folyamatát és fázisait ábrák segítségével mutattuk be. Ezután összefoglaltuk a pénzmosás mint járulékos bűncselekmény büntetőjogi fogalmának a lényegét.

A hatályos magyar szabályozás szerint pénzmosás a szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény elkövetéséből származó dolog eredetleplezési céllal történő felhasználása gazdasági tevékenység gyakorlása során, illetőleg azzal összefüggésben bármilyen pénzügyi vagy bankművelet végzése. A hatályos magyar pénzmosás fogalmat a korábbiakkal összevetve négy fontos változást fedezhetünk fel:

- büntetendővé vált a saját korábbi bűncselekményből (előcselekményből) származó pénz mosása is;
- a bűncselekmény gondatlanságból is elkövethető;
- jelentősen kibővült az előcselekmények köre;
- egyszerűbbé, áttekinthetőbbé és rövidebbé vált a lehetséges elkövetési magatartások felsorolása.

A pénzmosás mindezek alapján *olyan illegális gazdasági szolgáltatásnak minősíthető, amely arra irányul, hogy a bűncselekménnyel szerzett vagyon eredete igazolhatóvá váljék, megszabadulva annak felismerhetően jogellenes mivoltától.*

6. A pénzmosási technikák bemutatása kapcsán utaltunk arra, hogy nem minden bűncselekmény elkövetőjének van szüksége pénzmosásra. A pénzmosás különböző módszereinek, technikáinak taxatív felsorolása egyébként sem lehetséges, folyamatosan fejlődnek a különböző eljárások, az innovációk háttérében pedig pénzügytechnikai, számviteli és jogi szakismerettel rendelkező tanácsadók állnak. Az értekezésben tizenkilenc jellemzőnek vélt *pénzmosási technikát* mutattunk be.

7. A pénzmosás feltételezett volumenével kapcsolatban az ausztrál Crime Trend Analysis nevű szervezet 1999-ben publikált számításait mutattuk be. A pénzmosás volumenével kapcsolatban ez a kutatás tekinthető ma a szakmai körökben leginkább elfogadottnak, ezért foglalkoztunk bővebben vele.

8. A bűncselekmények elkövetéséből származó vagyon tipikus megjelenési formáival is a pénzmosással kapcsolatos általános kérdéseket tárgyaló fejezetben

foglalkoztunk. Ilyennek eszközöknek tekinthetők: a készpénz, a számlapénz, az e-cash, a különböző értékpapírok, ide értve a dematerializált és származékos értékpapírokat is, a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök, egyes nemesfémek (tipikusan az arany) és ásványok (gyémántok), műkincsek valamint ingatlanok. Ez a felsorolás azonban nem taxáció, pénzmosás elkövetési tárgya lehet bármilyen pénzügyi eszköz illetve vagyontárgy, amely átruházható és vagyoni értékkel rendelkezik.

9. A pénzmosással kapcsolatos általános kérdéskörök bemutatást egy olyan témakörrel zártuk, amely a nemzetközi jogalkotási folyamatban egyre inkább a pénzmosással együtt tárgyalt kérdéskörre kezd válni. A pénzmosás fogalmának meghatározási kísérletei kapcsán is utaltunk arra, hogy a *terrorizmus finanszírozása* várhatóan rövid időn belül mint „fordított pénzmosás”, vagy „pénzbepiszkitás” (money dirtying) be fog épülni a tágabb értelemben vett pénzmosás-fogalomba.

3. 2. *A pénzmosás megelőzésével és megakadályozásával foglalkozó nemzetközi egyezmények és szervezetek*

1. A pénzmosással foglalkozó nemzetközi dokumentumok viszonylag későn, a XX. század utolsó két évtizedében jelentek meg. Az Európa Tanács 1980. június 27-én ajánlást fogadott el a bűncselekményekből származó pénz külföldre szállításának és biztonságba helyezésének a megakadályozása tárgyában. Ezt „*Strasbourg-i Konvenciónak*” is szokták nevezni. Nyolc évvel ezután, 1988. december 20-án, Bécsben 67 ország írta alá az ENSZ keretében a kábítószeres és pszichotrop anyagok tiltott forgalmazása elleni Egyezményt, amely „*Bécsi Konvenció*” néven vált ismertté. A Bécsi Konvenció célja, hogy az illegális kábítószer-kereskedelemmel szemben a korábbinál hatékonyabb fellépést tegyen lehetővé. Emellett a pénzmosással kapcsolatban is több fontos rendelkezést tartalmaz. Még 1988 decemberében született egy másik fontos nemzetközi dokumentum is: a *Bázei Bankfelügyeleti Bizottság* ekkor adta ki az ún. *Baseli Nyilatkozatot*, amely kifejezetten pénzügyi rendelkezéseket tartalmaz. A tíz résztvevő ország azzal a

kérdéssel foglalkozott, miképpen kerülhető el az, hogy a pénzintézetek akaratukon kívül a pénzmosás résztvevőivé váljanak. 1990. november 8-án az Európa Tanács tagállamai Strasbourgban aláírták a pénzmosás megakadályozásáról és a bűncselekményekből származó dolgok felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról szóló nemzetközi egyezményt. Ez az „*Európa Tanácsi Egyezmény*” néven ment át a köztudatba. Végül az ENSZ kezdeményezésére jött létre 2000 decemberében az utolsó, általunk tárgyalt pénzmosással (is) foglalkozó dokumentum, a Nemzetközi Szervezett Bűnözés Elleni Egyezmény, amelyet *Palermói Egyezmény* néven ismerünk.

2. A legfontosabb nemzetközi egyezmények mellett több nemzetközi szervezetet is megemlíthetünk, amelyek a pénzmosás elleni küzdelmet tüzték ki célul a zászlójukra. Hét fejlett tőkés ország (a „G7”) a pénzmosás elleni küzdelem jegyében 1989 júliusában, Párizsban hozta létre a *FATF*-ot (Financial Action Task Force on Money Laundering – Nemzetközi Pénzügyi Akciócsoport). A szervezet feladata az alapítók szándéka szerint a Bécsi Konvenció és a Bázeli Nyilatkozat gyakorlati megvalósítása. A 2003 júniusában közzétett utolsó lista szerint 33 ország illetve nemzetközi szervezet a tagja. A FATF példája nyomán más nemzetközi szervezetek is felálltak a pénzmosás elleni küzdelem globális arénájában, ezeket a szakirodalom „*FATF-stílusú regionális intézmények*”-nek (FATF-style regional organization – *FSRO*) nevezi. A jelenleg működő hat FSRO szervezetet (APG, CFATF, PC-R-EV, ESAAMLG, GAFISUD, EAG) a pénzmosás ellenes célkitűzés és a tagállamok számára teljesített funkciók teszik a FATF-hoz hasonlatossá.

3. Az *Európai Unió* is foglalkozott a pénzmosással. Megszületett két első pilléres jogszabály: az első és a második pénzmosási irányelv. A harmadik irányelv megalkotása folyamatban van. Emellett egyéb, harmadik pilléres jogforrások is találhatóak a pénzmosással kapcsolatban, röviden ismertettük ezeknek a legfontosabb rendelkezéseit is.

4. 1995-ben alakult meg az ún. *EGMONT Csoport*, amelynek hazánk is tagja. Ez a személyes ismeretségen alapuló, folyamatos kapcsolattartás lehetőségét is biztosítja az egyes országok pénzügyi hírszerző és nyomozó egységei számára.

5. Az Amerikai Egyesült Államok 1990-ben hozta létre a Financial Crimes Enforcement Network-öt (*FinCEN*), amely a pénzügyminisztérium keretein belül a

pénzmosás-ellenes politika kidolgozásáért és működtetéséért elsődleges felelősséggel rendelkező szövetségi intézmény. Röviden foglalkoztunk vele a nemzetközi tekintetben is kiemelt fontossága miatt.

6. Hazánkban a pénzmosás üldözésére nem hoztak létre külön szervként működő pénzügyi nyomozó hivatalt, így az általunk vizsgált bűncselekmény nyomozásával kapcsolatos feladatokat a rendőrség látja el. A Nemzeti Nyomozó Iroda keretein belül felállított *Pénzmosás Elleni Osztály* a megyei rendőr-főkapitányságokkal együttműködve nyomoz a pénzmosás gyanújával indult bűnügyekben.

7. Mindezek mellett 2000. október 30-án a legnagyobb svájci bank, az UBS AG kezdeményezésére *tizenkét pénzügyi egységes nemzetközi szabályok bevezetéséről állapodott meg*. Ezeket a szabályokat nevezzük a „*Wolfsbergi pénzmosás-ellenes alapelvek*”-nek. Az alapelvek célja a pénzmosással kapcsolatos ügyletek kiszűrése.

3. 3. A pénzmosás és a pénzmosással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztása

1. Az egyes országok pénzmosással kapcsolatos szabályozása a részletszabályok tekintetében változatos képet mutat, a cél azonban mindenhol azonos: a pénzmosás visszaszorítása. Ennek elérése azonban mindaddig irreális marad, amíg lesznek olyan országok, amelyek nem alkotnak hasonló normákat, vagy hallgatólagosan eltűrik a pénzmosást elősegítő pénzügyi eszközöket és a pénzmosókkal kooperáló pénzügyi szolgáltató szervezeteket. Tehát nemcsak a pénzmosás elleni normák léte, hanem azok gyakorlati alkalmazása és hatékonysága is vizsgálendő, ha arra a kérdésre akarunk felelni, hogy egy adott ország jogrendszere, pénzügyi infrastruktúrája stb. mennyire kedvez a pénzüket legalizálni kívánó bűnelkövetőknek. A magyar szabályozás ismertetése előtt röviden áttekintettünk néhány jellemző szabályozási technikát szűkebb és tágabb környezetünkből.

2. A hazai szabályozás előzményeinek bemutatása kapcsán utaltunk rá, hogy az *1970-1980-as években* nem azért nem volt Magyarországon pénzmosás, mert nem voltak szervezett bűnözők, vagy nem termeltek extraprofitot, hanem azért, mert a

bankrendszer fejletlensége és a forint konvertibilitásának hiánya megakadályozta azt. A *politikai és gazdasági rendszerváltozást* követően már 1990-ben megkezdődött a piacgazdaság kiépítése. Ez megteremtette a lehetőséget a korábban felhalmozott pénz elköltésére. Az alvilág előretöréséhez a rendőrség szétzilálódása is hozzájárult. A „Dunagate-botrány” következtében átszervezték az állambiztonsági szerveket, és a III/III. Csoportfőnökség megszüntetésével sok, jól képzett rendőrtiszt is távozott a testülettől. Ennél nagyobb probléma volt azonban, hogy a botrány hatására szétesett a rendőrségi besúgóhálózat (nem csak a politikai, hanem a köztörvényes vonalon szervezett hálózat is évekre elsorvadt). A rendszerváltozással összefüggő *gazdasági és társadalmi átalakulás*, valamint az *állami tulajdon privatizációja* szükségszerűen együtt járt bizonyos gazdasági bűncselekmények megjelenésével is. A bűncselekmények számának jelentős emelkedése és az egy bűncselekményre jutó átlagos kárérték nagyságának az inflációt leszámítva is jelentős mértékű megnövekedése folyamatosan termeli ki azt a vagyont, amely alapja lehet a pénzmosásnak.

A pénzmosás bűncselekménye folyamatos átalakuláson ment keresztül, gyakorlatilag úgy módosították a tényállást szinte minden második évben, hogy a deliktumnak nem volt valódi gyakorlata. Magyarország ráadásul (elsőként és eddig egyedülként az OECD-tagállamok közül) *2001. június végén* felkerült a *FATF pénzmosási „feketelistájára”*, a nem együttműködő országok közé, és erről a listáról egy éven keresztül nem tudott lekerülni.

3. A hatályos magyar pénzmosás-ellenes szabályozás *két törvényben*, a Btk.-ban (1978. évi IV. törvény), és a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvényben (2003. évi XV. törvény) található. A jogalkotó tehát szakított azzal a majdnem egy évtizedes gyakorlattal, hogy a keretet kitöltő jogszabályi rendelkezéseket a törvényi szabályozás mellett egy ahhoz szorosan kapcsolódó kormányrendeletben helyezze el, a hatályos háttérnorma már egységes szerkezetben tartalmazza a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló összes jogszabályi rendelkezést.

4. A *pénzmosás* tényállását a klasszikus módszer szerint (tárgy, tárgyi elemek, alany, alanyi elemek) vizsgáltuk. Ebből az elemzésből itt a tézisekben csak néhány sarkalatos elemet emelnénk ki:

a) Az elkövetési tárgy kapcsán egy fontos kérdéskört is érintettünk, az előcselekmények problémakörét. A tényállásban említett dolognak ugyanis szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény elkövetéséből kell származnia. Bár a törvény azt már nem mondja ki, hogy az „e törvény szerint” kell szabadságvesztéssel fenyegetett cselekménynek lennie, mégis egyértelmű, hogy a magyar Btk. által ilyen módon büntetni rendelt cselekményeket kell érteni alatta. A törvény nem a „bűncselekmény”, hanem a „büntetendő cselekmény” fogalmat használja, amiből az következik, hogy a pénzmosás akkor is megállapítható, ha az előcselekmény elkövetője bármely okból nem büntethető (például gyermekkor miatt, vagy ha kóros elmeállapotú az elkövető). Annak sincs jelentősége, hogy az alapbűncselekmény a pénzmosás miatt eljáró állam joghatósága alá tartozik-e, vagy sem. Abban a kérdésben, hogy büntetendő cselekményről van-e szó, a bíróság nyilvánít véleményt. Nem kell azonban az, hogy az alapügy jogerős ítélettel befejeződjön, hiszen ha ezt minden esetben meg kellene várnunk, akkor időközben elenyésznének a pénzmosás bizonyítékai is. Ezt a gondolatmenetet támasztja alá az is, hogy a Btk. nem „elbírált”, hanem „büntetendő” cselekményt említ előcselekményként.

b) Az elkövetési magatartások: a dolog *gazdasági tevékenység gyakorlása során történő felhasználása*, valamint *a dologgal összefüggésben bármilyen pénzügyi vagy bankművelet végzése*. A hatályos jog alapján a *gazdasági tevékenység* fogalmát a következőképpen adhatjuk meg: nyereség és vagyonszerzés céljából rendszeresen és ellenérték fejében történő termelő vagy szolgáltató tevékenység, amelyet a magánszemély, illetve a jogi személy vagy egyéb szervezet saját nevében és kockázatára üzletszerűen végez. A pénzügyi műveletek és a bankműveletek fogalmát jogszabályban nem találjuk meg. A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény azonban tartalmaz olyan rendelkezéseket a *pénzügyi műveletekkel* kapcsolatban, amelyekből kiindulhatunk. Ha pedig a *bankműveletek* fogalmát kívánjuk feltárni, akkor a banküzemtanban használatos „bankügyletek” kategóriát kell körüljárunk. A bankügyleteknek két alapvető formáját ismerjük. A passzív bankügyletek a bank forrásszerzését szolgálják, és arra irányulnak, hogy a bank valamilyen kötelezettségvállalás ellenében pénzeszközöket vonjon be a mérlegébe. A másik alapvető forma az aktív bankügyletek kategóriája, amelyek azt a célt szolgálják, hogy a bank különböző ügyletek révén finanszírozza a gazdasági aktorokat. A két alapvető

típus mellett megkülönböztetünk még semleges bankügyleteket, ezek során a bankok sem új kötelezettségvállalást, sem új követelés szerzést nem végeznek.

c) A pénzmosás alapesete mind a szándékos, mind a gondatlan változat esetén *értékhatártól függetlenül* bűncselekmény, tehát az alapesetnek nincs sem vétségi, sem szabálysértési alakzata.

d) A 303. § (1) bekezdésébe ütköző szándékos alakzatot *bárki elkövetheti*, tehát mind az alapbűncselekmény elkövetője (tettese és részese), mind az alapbűncselekményhez eredetileg nem kötődő személy. Néhány szerző véleménye szerint az alapbűncselekmény elkövetőjének pénzmosás miatt történő megbüntetése több szempontból aggályos. Ezt a kérdést részletesebben is körüljártuk.

e) Esetleges alanyi elemként a törvényalkotó *célzatot* is szerepeltet a tényállásban: az első fordulat csak akkor tényállásszerű, ha az elkövető a dolgot az *eredetének leplezése céljából* használja fel gazdasági tevékenység gyakorlása során. A szándékos alakzatnak Tóth Mihály álláspontja szerint „csak az első fordulata célzatos, ellenkező esetben (ha a jogalkotónak más lett volna a szándéka) az eredetleplezési célzatot ki kellett volna emelni az első fordulatból.” Ezzel szemben – véleményünk szerint – a célzatnak ki kell terjednie a bűncselekmény mindkét fordulatára. Helyesebb lett volna azonban pontosabban megfogalmazni az alaptényállást.

f) A bűncselekmény folytatólagosan elkövetettnek minősül (tehát egy bűncselekmény valósul meg), ha a pénzmosás azonos előcselekmény kapcsán több alkalommal rövid időközönként, azonos akaratelhatározásból megvalósított elkövetési magatartásai folytatólagos egységet képeznek, akár saját pénz mosásáról, akár más bűnös pénzek legalizálásáról van szó. Tekintettel arra, hogy a pénzmosásnak nincs kifejezett sértettje, az orgazdaság kapcsán követett bírói gyakorlatból is levezethetően arra a következtetésre juthatunk, hogy a pénzmosás folytatólagosságának megállapítását önmagában nem zárja ki a több bűncselekményből eredő pénzre vagy akár több személy bűnös magatartásából származó javakra vonatkozó magatartás tanúsítása. A pénzmosás rendbeliségét (tehát azt, hogy egy vagy több bűncselekmény valósult-e meg) nem köthetjük sem az alapbűncselekmények számához (erről ugyanis a pénzmosónak legtöbbször nincsenek pontos ismeretei), sem a pénzmosás során végrehajtott műveletek

számához (ekkor ugyanis az „egyszerűbb” technikákat alkalmazó pénzmosók méltánytalan előnyt élveznének). A legjobban indokolható álláspont szerint a pénzmosás annyi rendbeli, ahány elkülöníthető bűnözői kör számára nyújtja az elkövető ezt az illegális szolgáltatást. Ebből persze az is következik, hogy a saját bűncselekményből származó pénzre elkövetett pénzmosás mindig egy rendbeli lesz, itt legfeljebb folytatólagos egységet állapíthatunk meg.

5. A pénzmosás büntetőjogi üldözésének második lépcsőjeként a 2003. évi XV. törvény által meghatározott *pénzmosással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztását* is büntetni rendeli a törvényhozó. Ennek indoka az volt, hogy a pénzügyi szolgáltatók mindennapi tevékenységük során olyan – máshonnan nem beszerezhető – információk birtokába juthatnak, amelyek nélkülözhetetlenek a legsúlyosabb bűncselekmények elleni harcban. A bejelentési kötelezettség elmulasztása tényálláshoz kapcsolódó fontosabb tézisek a következők:

a) Felmerülhet az a kérdés, hogy a bejelentési kötelezettség nem jár-e valamilyen *alapjog megsértésével*. Az Alkotmány 59. § (1) bekezdésében foglalt, a személyes adatok védelméhez való alapjog („A Magyar Köztársaságban mindenkit megillet a jóhírnévhez, a magánlakás sérthetetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jog.”) viszonyát a pénzmosás-ellenes szabályokhoz az Alkotmánybíróság is vizsgálta a 24/1998. (VI. 9.) számú AB határozatában. A taláros testület véleménye szerint a kifogásolt jogszabályi rendelkezések nem ellentétesek az Alkotmány 59. § (1) bekezdésében biztosított személyes adatok védelméhez való alapjoggal.

b) Rögtön a tényállással kapcsolatos elemzésünk elején célszerűnek tartottuk leszögezni: a *bejelentési kötelezettség nem jelent feljelentési kötelezettséget!* A köztudatban ugyan a két fogalom gyakran összemosódik, és az érintett szakmák képviselői közül is sokan félreértik a szabályozás ezzel kapcsolatos rendelkezéseit. Feljelentés esetén a feljelentő bűncselekmény gyanúja esetén büntetőeljárás megindítását kívánja a feljelentett személlyel szemben. Hatályos jogunkban főszabályként „széles körben érvényesül a feljelentési jogosultság, ezzel szemben nagyon szűk körben érvényesül a feljelentési kötelezettség. A feljelentési kötelezettség szűkkörűségét jellemzi, hogy vagy csak nagyon kevés ügyben köteles mindenki feljelentést tenni (állampolgári feljelentési kötelezettség), vagy csak a

hatóságok, hivatalos személyek kötelesek minden tudomásukra jutott bűncselekmény miatt feljelentést tenni” (TREMMELE, 1999.). A hatályos jogi szabályozás nem ír elő sem az állampolgárok, sem a pénzügyi szolgáltatók számára feljelentési kötelezettséget! Az előírt kötelezettség a bejelentés, amely a szokatlan és rendhagyó (pénzmosásra utaló) adatok, tények, személyek, körülmények megfelelő formában történő rögzítését és a nyomozó hatósághoz történő eljuttatását jelenti.

c) A tradicionális módszertől eltérve (amely szerint az egyes büntetőjogi tényállások elemzésének logikus sorrendje: tárgy, tárgyi elemek, alany, alanyi elemek) a bűncselekmény bemutatását az alanyok körével kezdtük. A hagyományos bemutatási sorrend megváltoztatása azért volt indokolt, mert az elkövetési magatartások elemzésekor többször is vissza kell majd utalnunk az alanyi körre. A 2003. évi XV. törvény szakított a „pénzügyi szolgáltató szervezet” fogalmával, és a hatálybalépésével egyidejűleg a Btk. vonatkozó tényállásából is törölte ezt a fogalmat. Az alanyi kör tehát jelentősen kibővült. Megvizsgáltuk a háttérnorma hatálya alá tartozó szervezetek és személyek körét, mert a bűncselekmény speciális alanyai e szervezetek keretei között tevékenykedhetnek.

d) A bűncselekmény elkövethető szándékosan [Btk. 303. § (1) bekezdés] és gondatlanul [(2) bekezdés] is. Szándékosság esetén a tettes tud a bejelentési kötelezettségről, s azzal is tisztában van, hogy az adott esetben ezt teljesítenie kellett volna. Szándéka lehet egyenes- (dolus directus) és eshetőleges szándék (dolus eventualis) is. Gondatlanság esetén a tettes rendszerint hanyagsága, felületessége miatt nincs tisztában bejelentési kötelezettségével. Hangsúlyoznunk kell, hogy amennyiben az elkövető tudja (vagy gyanítja), hogy a bejelentési kötelezettsége olyan ügyletre vonatkozik, amely bűncselekménnyel összefüggésbe hozható pénzzel kapcsolatos, akkor már pénzmosást követ el, tettesi vagy bűnsegédi elkövetői alakzatban.

e) A *tárgyi oldal elemei* közül csak az elkövetési magatartást tudtuk elemezni, hiszen a törvényhozó egyéb tárgyi elemet nem értékel. Az elkövetési magatartás a háttérnormában foglalt (és konkretizált) bejelentési kötelezettség elmulasztása, és mivel eredményt nem értékel a tényállás, ezért tiszta mulasztási bűncselekményről van szó.

f) Az új Pmt. a korábbival szemben már egyértelműen előírja, hogy mely tevékenység tekintetében milyen szerv ellenőrzi a pénzmosás elleni szabályok betartását, illetve mely szerv hogyan szankcionálhatja a szabályok megszegését. Az ellenőrzés állami vagy a felügyeleti szerv feladata, ahol van ilyen (MNB, PSZÁF, Szerencsejáték Felügyelet). A kamarai tagsághoz kötött tevékenységeket gyakorlók esetében a kamara (Magyar Ügyvédi Kamara, Magyar Országos Közjegyzői Kamara, Magyar Könyvvizsgálói Kamara) végezhet ellenőrzést. Azon szakmák esetében, amelyek nem rendelkeznek sem állami, sem pedig szakmai felügyelettel, az ellenőrzést az ORFK Pénzmosás Elleni Osztálya látja el, államigazgatási jogkörben eljárva.

3. 4. A pénzmosás elleni küzdelem eszközszerző

1. A pénzmosással szemben bevethető büntetőjogi eszközöket az anyagi büntetőjog (a Btk. és a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény) és a büntető eljárásjog (a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény és a hozzá kapcsolódó jogszabályok) szabályai tartalmazzák. Az anyagi büntetőjogban főként a kilátásba helyezett szabadságvesztés és a hozzá kapcsolódó pénzmellékbüntetés jelenti az „első védelmi vonalat”. Ezek közül elsősorban a megfelelően alkalmazott *pénzmellékbüntetés* visszatartó erejét vizsgáltuk meg. Ezek után kitértünk a vagyonekobjással, valamint a jogi személyekkel szemben alkalmazható intézkedésekkel kapcsolatos, a témánkat érintő anyagi jogi kérdéskörök vizsgálatára is.

2. A büntető anyagi jogi eszközök mellett nem kerülhettük ki, hogy néhány eljárásjogi kérdéskört is érintsünk, főként a pénzmosás nyomozásával, felderítésével kapcsolatban.

3. Nem szabad a büntetőjogi megközelítést az egyetlen módnak tekinteni a pénzmosás elleni küzdelemben, hiszen abban a pénzügyi szféra is kiemelkedő szerepet játszik. „A büntetőjog a jogi felelősségi rendszerben az ultima ratio. Társadalmi rendeltetése, hogy a jogrendszer egészének szankciós zárköve legyen.” [a

18/2000. (VI. 6.) AB határozat Indoklása] Nem nélkülözhetjük ugyan a büntetőjogi eszközöket a pénzmosás elleni küzdelemben, de elsősorban a *megelőzésre kell helyeznünk a hangsúlyt*, a megelőzés hatékonyságát pedig főként büntetőjogon kívüli eszközökkel lehet fokozni. Olyan pénzügyi infrastruktúrát kell kiépíteni és működtetni, amely ellenáll a pénzmosással kapcsolatos törekvéseknek. A büntetőjogon kívüli eszközök között a nemzetközi szervezetek által kibocsátott ajánlások szerepével, a pénzmosás gyanújára okot adó körülmények listájával, végül pedig a pénzmosás elleni küzdelemben felhasználható speciális szoftvermegoldásokkal foglalkoztunk.

3. 5. A pénzmosás ellenei hazai szabályozás továbbfejlesztési lehetőségei

Végül megemlítünk néhány szempontot, amelyeket megfontolásra érdemesnek tartunk a pénzmosással kapcsolatos komplex szabályozás fejlesztéséhez.

1. A *gazdasági társaságok törvényességi felügyeletét erősíteni kell* a jövőben, a pénzmosással (is) foglalkozó fantomcégekkel folytatott küzdelem jegyében. A fantomcégek kiszorítása a gazdaságból nemcsak a pénzmosás elleni harc, hanem az egész üzleti élet tisztasága szempontjából elsőrendű feladat.

2. A *pénzmosás felismerésére* a felügyeleti szerveken és a rendőrségen kívül *egyéb állami szervek segítségét is igénybe lehetne venni*. Például egy pénzmosással gyanúsítható étterem esetében az APEH ellenőrei – fordított logikával – nem a számlaadás elmulasztását ellenőriznék, hanem ellenkezőleg: több különböző időpontban egy-egy órára beülnének az étterembe, és az óra elején és végén is ellenőriznék a pénztárgép állását. (A tulajdonos mindent kénytelen beütni, hiszen ott az ellenőr.) Alkalmasan választott időpontokban többször megismételve az eljárást egy, a szezonalitást is figyelembe vevő statisztikai módszer segítségével szinte tetszőlegesen magas szignifikancia-szinten meg lehetne becsülni az étterem forgalmát. Ha ez mondjuk napi 150.000 forint, és a tulajdonos napi 500.000 forintot mutat ki, akkor megalapozottá válik a pénzmosás gyanúja, és megindítható a nyomozás (tipikusan először operatív, majd nyílt eszközökkel is). A módszer

„szépsége” az, hogy a tulajdonos nem is fog gyanakodni, hiszen az APEH ellenőrökről általában nem feltételezik, hogy a „hagyományos” feladatuktól eltérő cél érdekében vannak jelen...

3. Erősíteni kellene a pénzmosás gyanúját bejelentő *alkalmazottak védelmét*, akár az őt alkalmazó szolgáltatóval szemben is. E tekintetben főként a kisebb szolgáltatók alkalmazottai szorulnának hatékonyabb védelemre. Realitásként számolhatunk sajnos azzal, hogy a szolgáltatók piaci helyzetét adott esetben gyengíthetik az ilyen bejelentések, ezért előfordulhat, hogy nem veszik jó néven az alkalmazottaktól, ha a maguk feje után menve „partizánakcióként” megteszik a bejelentést. Szükséges lenne ezért *munkajogi eszközökkel* is védelmet biztosítani az ilyen alkalmazottaknak, például bizonyos ideig felmondási tilalommal lehetne védeni azt, aki bejelentést tesz.

4. Senki sem kockáztatja azonban szívesen az állását (mint alkalmazott), az ügyfélkörét és a jövedelmét (mint tulajdonos). Ezeket a piaci szereplőket tehát motiválni kell. A motiváció bizonyos szintjét jelenti a büntetőjogi szankcióval fenyegetettség és a felügyeleti ellenőrzés is. Ez azonban – úgy tűnik – nem elegendő. Célszerű lenne elgondolkodni bizonyos *pozitív motivációs eszközökön* is. Ilyen lehet például a pénzjutalom. Jogszályban meg lehetne határozni, hogy adott feltételek esetén (például ha az ügyben büntetőeljárás indul, vagy ha bizonyítottá válik a pénz bűncselekményből származó volta, vagy esetleg akkor, ha vagyonek Kobzással az államra száll az adott összeg) a „piszkos pénz” például 1 százalékát (bizonyos alsó és felső limittel, például 50.000-tól 5.000.000 forintig terjedő határokon belül) a bejelentő megkaphatná jutalomként. Így már érdekeltté válnának a szolgáltatók a pénzmosás elleni küzdelemben, és még az összeg visszatartásában és biztosításában is, amíg a rendőrség megérkezik... Az államnak pedig semmiféle költsége nem lenne, hiszen a jutalmat az elkobzott pénzből lehetne fizetni, aminek még így is megmaradna a 99 százaléka.

5. Az elmúlt években exponenciális ütemben nőtt az ORFK-hoz érkezett bejelentések száma. Erre az egyébként nemzetközi szinten is érzékelhető jelenségre „ráerősített” a brókerbotrány és a többi, nagyobb nyilvánosságot kapott pénzmosási ügy. Az ORFK-n jelenleg kb. 30 fő foglalkozik a pénzmosással kapcsolatos bejelentések vizsgálatával, 10-15 ezer bejelentést azonban ekkora létszámmal nem lehet hatékonyan ellenőrizni. Megoldást jelenthetne a Pénzmosás Elleni Osztályon

dolgozók létszámának drasztikus növelése (például 80-100 főre), de el lehetne gondolkozni azon is, hogy szükség van-e a bejelentési kötelezettség elmulasztása gondatlan alakzatának megszüntetésén, így várhatóan kisebb számban, megalapozottabb bejelentéseket küldenének a szolgáltatók.

6. A bejelentésekkel kapcsolatos szabályozás hatékonyságát növelni lehetne egységes űrlap rendszeresítésével, számítógépes adatbázisban rögzíthető formában. Így a rendőrség ezeket egységes adatbázisban tárolhatná. Össze lehetne kötni a rendőrségi nyilvántartást a banki rendszerekkel, hogy a bejelentések eleve elektronikus formában feldolgozva érkezzenek be. Végül létre lehetne hozni egy országos, integrált adatbázis, amelyen minden egyes tranzakciót átfuttatnak. Mindezek jelentős mértékben megnövelhetnék a felderítés hatékonyságát, de nem biztos, hogy rövid időn belül bevezethetők (mivel jelentős lenne a költségvonzatuk, és adatvédelmi szempontból is felvethetnek bizonyos problémákat).

7. Végül hangsúlyt kell fektetni a pénzmosást felismerő *banki szoftverek* folyamatos *fejlesztésére* is, hiszen ezek rendkívül fontos szerepet játszanak napjainkban is, amikor a digitális pénz korszakára történő áttérés folyamata zajlik. Bizonyos szituációkban a tranzakciók nagy száma, az egyes átutalások és az egyéb pénzügyi műveletek sebessége nem is teszi lehetővé, hogy az ilyen szoftverek alkalmazása nélkül az alkalmazottaknak egyáltalán bármilyen esélyük legyen a pénzmosás felismerésére.

8. A magánszemélyek/cégek nem megfelelően nyilvántartott tranzakcióira jelentős forrásadót vethetnének ki (MASCANDARO, 2004.) (pl. a tranzakció bruttó összegének 25%-át). Ez erősen ösztönözné a pénzügyi közvetítőket (elsősorban a bankokat) arra, hogy ne foglalkozzanak szabálytalan ügyletekkel. Mindennek három erősen pozitív hatása lenne:

a) Először is segítségével a nem bejegyzett tőke kezelése nem lenne kifizetődő, vagy a legrosszabb esetben is legalább azzal a hatással járna, hogy a bűnözőknek sokba kerülne üzletelni, amely révén csökkenne fizetőképességük és tőkéjük is.

b) Másodsorban az adó kivetésének folyamata egy egyenletes információáramlást biztosítana a behajthatatlan fizetésekről.

c) Harmadszor pedig az adóparadicsomok bezárása a fejlett és egyben a fejlődő országok költségvetési forrásainak növekedését is elősegíti, amely a társadalmi

egyenlőtlenségek csökkenését vonná maga után. (A fejlett országok érdeke a megnövekedett biztonsági kiadások kompenzálása.)

4. Az értekezés eredményeinek hasznosítási lehetőségei

1. Bár az értekezés témájául választott kérdéskör egyre nagyobb hangsúlyt kap a külföldi szakirodalomban, és hazánkban is születtek a témában kiváló tanulmányok, a pénzmosás kérdésköre eddig nem nyert ilyen mélységű feldolgozást.

2. Az értekezés sokoldalúan felhasználható a *felsőoktatásban*: a büntetőjogi elemzéssel párhuzamosan közgazdasági szempontok figyelembe vételével, komplex szemléletben tárgyalja a pénzmosás problematikáját, így nemcsak a jogász-, hanem a közgazdászképzésben is felhasználható kiegészítő szakismeretként. Felhasználható továbbá a végzett jogászok számára szervezett. gazdasági büntetőjogi szakjogász képzésben.

3. A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása várhatóan egyre nagyobb hangsúlyt kap majd a büntetőjogi *kutatásokban*, ha a nemzetközi szakirodalomban már ma is érzékelhető trend „begyűrűzik” hazánkba is. Az értekezés alapjául szolgálhat majd további kutatásoknak is.

4. A jogi szabályozás fejlesztéséről, folyamatos tökéletesítéséről sem mondhatunk le, annak tudatában sem, hogy a pénzmosás problémáját *csak büntetőjogi eszközökkel* megoldani nem lehet. Az értekezés eredményei – főként a komplex jogi és közgazdasági személet miatt – a hazai jogalkotás során is hasznosíthatók. A büntetőjog – mint sajnos napjainkban tapasztalhatjuk – nem képes orvosolni a káros társadalmi jelenségeket, sőt még a bűnözéssel kapcsolatban felmerült problémákat sem tudja megoldani. A bűnözés társadalmi jelenség, amellyel kapcsolatban a büntetőjog – orvosi szakkifejezéssel – csak tüneti kezelést tesz lehetővé. A pénzmosás elleni küzdelemben a *nem-büntetőjogi eszközöknek* kellene prioritást adnunk, azaz a pénzügyi rendszert úgy kellene továbbfejlesztenünk, hogy

Magyarországon csak kivételes nehézségek árán lehessen pénzt mosni. Ezzel a „piszkos pénz” nagy része elkerülné az országot, inkább olyan területek felé áramolna, ahol nem ütközik ekkora ellenállásba. Ha ezt sikerül elérnünk, és emellett folyamatosan részt veszünk a pénzmosás elleni küzdelem jegyében folytatott együttműködésben is, akkor már azt mondhatjuk, hogy mi megtettük a nemzetközileg vállalt kötelezettségünket.

5. Végül a munka segítséget nyújthat a pénzügyi szférában tevékenykedő, bejelentésre kötelezett szolgáltatók számára a pénzmosás jelenségének jobb megértéséhez, ezáltal a törvényben előírt kötelezéseik hatékonyabb teljesítését is elősegítheti.

5. A tézisekben felhasznált szakirodalom

1) Donato Masciandaro: Global Financial Crime Terrorism, Money Laundering and Offshore Centres Ashgate Publishing Company, USA, 2004.

2) Jackie Johnson: In Pursuit of Dirty Money: Identifying Weaknesses in the Global Financial System (=Journal of Money Laundering Control Henry Stewart Publications London, Autumn 2001.)

3) Jeffrey Robinson: A pénzmosoda. A világ harmadik legnagyobb üzlete belülről Park Kiadó, Budapest, 1996.

4) Patrick Moulette: Money laundering: staying ahead of the latest trends In: Observer No. 220. April 2000.

5) Peter Lilley: Piszkos ügyletek. A pénzmosás világa Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Rt., Budapest, 2001.

6) Steven Mark Levy: Federal Money Laundering Regulation (Banking, Corporate, and Securities Compliance) New York, 2003. 1. fejezet

7) Tremmel Flórián: Büntető eljárásjog, különös és Kiegészítő rész Janus Pannonius Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Pécs, 1999.

8) Veres Zoltán: Szolgáltatásmarketing Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001.

Publikációs jegyzék

A) Külföldön megjelent publikáció

1) *The Fight against Money Laundering in Hungary* (=Journal of Money Laundering Control Volume Eight, Number Two, December 2004., UK, London, 186-192. p., társszerző: Dr. Tóth Mihály)

B) Monográfia

2) *A pénzmosás* (Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 2004.)

C) Szakcikkek és szakmai tanulmányok

3) *Az erőszakos közösülés – de lege ferenda* (= Studia Iuvenum Iurisperitorum Pécs, 2001. 251-272. oldal)

4) *Egy különös részi tényállás életgörbéje – a devizabűncselekmény* (= Ügyészek Lapja 2001. 6. szám 29-42. oldal)

5) *A marketing tevékenység gazdasági büntetőjogi korlátai* (= Marketing és Menedzsment 2002. 1. szám 52-58. oldal)

6) *Felsőfokú jelző a reklámokban. Egy versenypolitikai szituáció logikai és büntetőjogi elemzése* (= Napi Jogász 2002. április 30-35. oldal, társszerző: Tankó Zoltán)

7) *Néhány gondolat a Btk. legdinamikusabban változó fejezetével kapcsolatban* (= Collega 2002. február, 36-39. oldal)

8) *A gazdasági bűncselekmények és az elméleti közgazdaságtan kapcsolatának néhány kérdésköre* (= Tanulmányok Erdősy Emil professzor tiszteletére Pécs, 2002. 181-192. oldal)

9) *Szemponatok a nemi erkölcs elleni bűncselekmények új szabályozásához* (= Büntetőjogi Kodifikáció 2002. 4. szám 29-33. oldal)

10) *A tőkepiac büntetőjogi védelme I.* (= Cég és Jog 2003. 1-2. szám 65-68. oldal)

- 11) *Márkavédelem büntetőjogi eszközökkel – különös tekintettel a szolgáltatásmarketingre* (=Collega 2003. 1. szám 28-31. oldal)
- 12) *A tőkepiac büntetőjogi védelme 2.* (=Cég és Jog 2003. 4. szám 37-39. oldal)
A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel kapcsolatos bűncselekmények (=eVilág 2003. július 31-33. oldal)
- 13) *A pénz büntetőjogi fogalmával kapcsolatos problémák. Szankciók és a jogértelmezés kérdőjelei* (=Cég és Jog 2003. 11. szám 17-21. oldal)
- 14) *A pénzhamisítás* (=Tanulmányok Vargha László tiszteletére Pécs, 2003. 69-79. oldal)
- 15) *A bűnmegelőzés néhány kérdése a pénzhamisítással kapcsolatban* (=Pécsi Határőr Közlemények Pécs, 2003. 157-167. oldal)
- 16) *Szemponatok a büntetőjogi cselekményfogalom pszichikai fázisának értelmezéséhez* (=Emlékkönyv Ferencz Zoltán egyetemi adjunktus halálának 20. évfordulójára Pécs, 2004. 85-92. oldal)
- 17) *Gondolatok a szabálysértési jogról* (=Magyar Rendészet, 2004. 2. szám, 15-32. oldal, társszerző: dr. Fábíán Adrián)
- 18) *A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása* (=Emlékkönyv Irk Albert egyetemi tanár születésének 120. évfordulójára Pécs, 2004. 37-42. oldal)

D) Megjelentetésre elfogadott, megjelenés alatt álló publikációk

- 19) *A pénzmosás környezete* (=Emlékkönyv Erdősy Emil Professor születésének 80. Évfordulója tiszteletére, megjelenés alatt)
- 20) *A nemzetközi büntetőjogi együttműködés a pénzmosás elleni küzdelemben* (=Gazdasági büntetőjogi tanulmányok, megjelenés alatt)
- 21) *A gazdasági rend büntetőjogi és alkotmányjogi fogalma* (=Gazdasági büntetőjogi tanulmányok, társszerző: dr. Drinóczi Tímea, előkészületben)
- 22) *A pénzmosás terjedelmének becslése* (=A pénzmosás elleni küzdelem aktuális kérdései, konferencia utókiadvány, megjelenés alatt)